

DOMOVINA

Uredništvo

je za Schillerjevi cesti št. 9. — Dopise blagovolite fran-
kirati, rokopisi se ne vračajo.

Izahaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 meseca 3 krome. Za Avstrijo
in druge države toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron,
pol leta 8 kron 50 vin. Naočalna se pošilja upravitelstvu, plačanje se vsajrvj.

Za knozare

se plačuje od vsake petti-vrste po 20 vinarjev za vsak
krokar: za večje insertate in mnogokratno insertiranje
misten popust.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Podržavljenje šolstva.

V dobi, ko se tudi pri nas večkrat čujejo glasovi in zahteve po podržavljenju šolstva, ne bode odveč opozoriti na brokuro, katero je v stvari naš izdal rektor H. Wigge (Staats- oder Gemeindefchulen? Berlin, Gerdes & H6del, 60 pf. Državne ali občinske šole itd.). Wigge po pravici opozarja na to, da boje navstajajoče velikansko tekmovanje posebno med Nemčijo, Anglijo, Rusijo, Japonkem in Združenimi državami severoamerikanskimi predvsem tekmovanje dala tekmovanje večje narodnogospodarske inteligence, v katerem bode čisto naravno najbolje orodje — šola. Čimbolj torej narodi narodnogospodarsko napreduje eden drugega, tem bolj stopa šolstvo v ospredje državnih koristi.

Ta pomen šole je Anglija predvsem spoznala: dočim Prusko s svojimi naj-novejšimi zakoni naravnost vede šole na cerkev ter ustvarja konfesionalno šolstvo, prizadeva si Anglija z vsemi silami, da bi nasprotno šolo opustila in področja cerkve ter jo postavila v službo svoje svetovne politike. Anglija je prva razumela, da na poti svetovne politike kulturnih držav leži čisto posvetna šola, prosta šola, katere prepriča vso škro za versko kulturo polnomsa cerkvi, ki se pa za to stavi z vso svojo močjo v službo narodnogospodarske zdarnosti ljudstva. „Čisto posvetna šola, to je šola bodočnosti, morda še bližnje bodočnosti.“

Wigge se tu ne boji izraziti svoje prepričanje, da bode v bodočnosti edino le državni pritikalna škro za vnanjo vredno šole, za zidanje postopij, preobkrovanje starih pripomočkov in plače učiteljstva, kakor hitro prodere in zavladala baš oni narodnogospodarski namen šole. Danes pa — v prehodni dobi — ni še ta zahteva ne politična ne akutna: danes je treba še to škro poveriti občanom, ki so nekake države v državah in kar mora biti nekaka priprava, dokler bode mogla država sama prevzeti izvrševanje te naloge.

Proti temu dokazuje Wigge s posebnim povzkom in prepričevalnimi razlogi, da se nikakor ne smemo potegovati za podržavljenje notranjega šolskega življenja, torej da ne smemo zahtevati enotnega razvoja vsega šolstva, predvsem kar se tiče učnega načrta. Očitno proglašja, kaj bi se poridilo iz takega podržavljenja: veliki šolski referati in majhna dejanja, mnogo pisanja in krika, malo razuma in mišljenja, mnogo formalnosti, malo življenja, ali na kratko, kakor je rekel minister Miquel „kitajstvo“ (Chinesentum) t. j. utrplost, smrt. Šola bi postala poprišče strankarskih političnih bojev in okolnost, da bi bil

ves njen razvoj zvezan z eno samo vsomogočno ministrsko osebo morala bi dosledno vesti k temu, da se vse ločevje zmehanizira in zbirokratizira.

„Notranje življenje šole ne sme biti vezano na dolgi, papirnati vod centralne uprave, pač pa potrebuje prostega gibanja, prostega razvoja.“ Zato predlaga Wigge, da bi se to notranje življenje ne urejevalo po uradnih ukazih, da bi je ma-več vodili in upravljali šolski sveti, v katerih bi imeli odločno besedo voljeni zastopniki učiteljskega stanu.

Ideal Wiggejev je torej jasen: sprizajmni bi se v bodočnosti s tem, da bi šola bila državna po vnanji, gostni strani, hoče pa, da bi v tem okviru ostala neodvisna in svobodna ter da bi se sama upravljala.

Ako se zdi morda komu ta predlog presenetljiv in čuden, trebe pokazati samo na tako bližnjo sam analogijo sodništva: Država vendar plačuje tudi sodne organe, a v svoji delavnosti so ti, ali bi vsaj po zakonu morali biti od države neodvisni, v resnici avtonomni. Posebno se pa nikakor ne da dvomiti o tem, da je opravljena zahteva, da bi imelo učiteljstvo večji vpliv na notranji ustroj šole nego do sedaj, saj je vendar edino le ono poklicano, da bi presojalo s svoje skrajše potrebe in zahteve svoje stroke.

Na Francozskem se se začetki in poskusi take šolske avtonomije že znavnje prav dobro sponesli. Kd.

Ker se pri nas rabi izraz „svobodna šola“ samo kot strasilno, a katerim se navimni ljudem, ki nimajo o tej stvari najmanjšega pojma brez vse potrebe naznanja strah ter se jim moti politične pojme, bode marnikom ta referat o Wiggejevi brošuri dobro došel. Kdor se za stvar v resnici zanima, dobi v knjižnici sami natančnejša počenja.

Politični pregled.

Domajo deželo.

Cesar ostane do 29. t. m. v Pragi.

Kričanski socialci so imeli na Dunaju (v Wahringu) shod, na katerem je govoril njih kandidat Tomola in obljubljal, da se bode potegoval za dvoletno vojaško službo. Zborovali pa niso več tako potrepeljivo in lahkoverno ovicve kakor nekaj. Vstavili so govornika ter zahtevali, naj jim razložiti, kako je to, da imajo kričansko-socialni kandidati večjo polna usta obljub in da še posebno radi obljubljajo, da bodo zahtevali skrečnje vojaške službe — v parlamentu pa je glasovala kričansko-socialna stranka

proti znižanju vojaške službe. Na to je nastal velik nemir in shod se je razdel, ne da bi se bilo glasovalo o Tomolovi kandidaturi.

V Trutnovem je dočel znani vođa protih Vasencev K. H. Wolf veliko blamažo. Njegovi somišljeniki so najeli za shod velikanske prostore in celo velik vrt, v nadi da pride toliko ljudji, da bo treba zborovati pod milim nebom. Prišlo je pa samo kakih 400 mladičev — po večini nevolilcev. Naše na sijajno zmago protih Vasencev so vsled tega zelo oslabele.

V pogojanjih z Ogrsko je avstrijska vlada prenenila fronto proti Ogrski. Avstrijski ministri predsednik baron Beck je sicer izjavil zastopnikom centralne zveze avstrijskih industrijačev, da naj popolnoma zapuajo vladi ter da naj bodo uverjeni, da so njih interesi v dobrih rokah. Pri sklepanju nove pogodbe bodo imeli tudi avstr. industrijalci besedo. „Naj se stvar odloči že kakor se hoče, mi ne bomo nikdar sklenili pogodbe, ki bi se odgovarjala avstrijskim koristim ter se ne bodedo podajali v stanje brezbrambne zvezanosti.“ — To so sicer lepe, na sho junaški uplivačje besede — pa žalillog samo besede. — Kdor primerja to izjavo barona Becka — z izjavo ministra Kolüta v narodnogospodarskem odesku, ki smo je zadnjič prijaviili, mora priznati, da delajo Kolütove besede utis preproste resničnosti, ker so jasne in odločne ter se ne dajo tolmačiti nič drugače, kakor tako, da stoji ogrska vlada na stališču popolne gospodarske samostojnosti Ogrske ter da je tudi Avstrija to stališče že sprejela. Avstrijska vlada je torej pobita v načelih in v glavnem vprašanju, ne mačja drugega kot da bode pobita tudi v podrobnostih. Zakaj si je dal pač baron Beck odglasovati v vseh deželnih zborih avstrijskih znane enerģične in celo bojevite resolucije o avstro-ogrski nagodbi, če je sedaj meni nič tebi nič zmenil fronto ter močje sprejel Kolütovo načelo? Vsekako pa si bode morala Beckova vlada najti in osigurati novo večino v bodočem državnem zboru. Priprave za to novo večino se že delajo. Cesarjev poset v Pragi je dal načelniku vlade dovolj prilike poiskati si na Češkem novih zaveznikov, ki bodo podpirali to tako temeljito premenjeno politiko proti Ogrski. — Tudi naši klerikalci, ki sedaj obljubljajo svojim vernim kako je bodo branili proti Ogrski, proti Srbiji in ostalim balkanskim državam jim bodo morda že koj v prvi državnozbornskega zasedanja zapeli „bruzo pesem, da se treba z Ogrki,“ in z ostalimi državami usalo drug o poravnati, kakor bi bilo

po njihovih kandidatskih govorih ne obhodno potrebno.

Narodnogospodarski odesku ogrskega parlamenta je sprejel en bloc avtonomni ogrski carinski tarif: „Da bi“ kakor je posl. dr. Laehne izrečno poudarjal. „Avstrija vedela, da z ogrskim avtonomnim carinskim tarifom resno midimo“.

Vnanje države.

— Rusija. Glasovi o razpučenju dreme nočejo potihnuti. Poslanec Mamis v „Rječi“ svari vladi pred tem korakom ter jo opozarja na to, da je mišljenje v narodu danes popolnoma drugačno nego je bilo pred dobrim letom. Vlada si je po razpuste prve dume prizadevala z vsemi sredstvi uplivati na narod in osigurati vladi večino v novi dumi. Uspeh je bil na usproten njenemu pričakovanju. V permaki guberniji je bilo izvoljenih v prvo dumo 11 pristaveh vlad in dva opozicijskega, pri letošnjih volitvah so bili izvoljeni pa kljub vladnemu pritisku in kljub vsem nasilstvom reakcijskih pravih ruskih ljudij sami opozicijskeci. Permaki kmetje so naročili svojim poslanecem: „Prvo dumo so razpustili, druge dume pa na noben način ne smejo razpustiti. Člane druge dume pač lahko postreljajo, svojih mandatov pa ne smejo odložiti.“ Ijudejo dobro razločujoče pejma „monarhija“ in „vlada“, danes se že vsi monarhisti. Ako bi se pa vlada spozabila in se dala reakciji zapeljati na kriva pota, potem ni dvoma, da narod krene v masah na ekstremno stran.

— Nemčija. V preskem deželnem zboru je na dnevnem redu posvetovanje o kolonizaciji zapadne Prusije in Poznanjskega Govornik centra priznava, da nemika kolonizacija sicer napreduje, sviri pa vlado, naj nikakor ne eksporirata poljskih posestev z državnim denarjem in v imenu države. Očita tudi vladi, da je naselila v teh krajih, ki so po pretežni večini katoliški 11.464 protestantov in samo 464 katolikov ter da tera konfesionalno politiko.

Minister pl. Arnim je pa takoj odgovoril, da je vlada prisiljena tako postopati proti Poljakom, ker nikakor nočejo postati lojalni podaniki pruske države. Minister ve, da ne more država Poljakov ponemčiti, hoče pa z vsemi sredstvi uspečiti, da bi Poljaki priselili v nemiske kraje, zato bode vlada kupovala ona poljska posestva, katera pokajati bode iz teh obzirov potrebno. Konfesionalne politike pruska vlada ne tera, pač pa narodno politiko, je dejal minister.

Mi se pa nadjamo in smo celo prepričani, da bode tudi ta način ger-

manizacije popolnoma spodleteli. Nedavno smo pričeli svariti glasovne nemških politikov, ki pruski vladi proročujejo popoln uspeh na poti državne ekspropriacije.

Dopisi.

Iz Zg. Posilke. V neizbrivnem in prijeten spomin nam ostane Ponkovičan dan 14. t. m. Željno smo že pričakovali tega dne, ker smo vedeli, da bodo poslali marsikaj lepega in zanimivega a takega vžitka se ne nismo nadejali. Imeli smo namreč posebno predavanje. Naprosili smo tri res izvrstne govornike.

Prvi je nastopil potovalni učitelj g. Fr. Gorican ter basu v poljudnih besedah povedal veliko zanimivega o kmetijstvu. S posebnim zanimanjem smo pa sledili ponku o sadjarstvu. Kar diviti smo se lepin sadnim vzrocom, koje nam je gospod govornik pokazal.

Drugi govornik, g. Petriček, nam je govoril o hmelja. Ker smo Ponkovičani vsi hmeljarji, govoril nam je ta gospod vsem iz sreca. Sledili smo pazljivo vsaki besedi ter tako marsikaj zvedeli, kar nam je bilo doslej neznan. S svojim ljubeznivim nastopom in temeljitim govorom nas je kar očaral. Spoznali smo, kdo je naš prijatelj, kdo z nami čuti in nam želi pomagati. In naj tega gospoda nasprotni listi še tako črtnjo, mi sedaj vemo, koliko jim smemo verjeti. Na tem mestu pa izrekamo gospodu Petričku našo najiskrenejšo zahvalo in neomajno zaspanje.

Tretji govornik, g. Vabič, trgovec v Žalca, nam je nekaj omenil o provenjenici postavi hmelja, koje vprašanje pa baje še ni končno rešeno, ter nam obljubil drugokrat kaj bolj gotovega povedati. Zanimivo je bilo poročilo o delovanju hmeljarskega društva v Žalca. Nor dokaz, kdo skrbi za kmeta. Kot jako srečno zbrano vrstke je prišla na vrsto nova lovška postava, koje smo zbrani poslušali z navdušenjem pozdravili. S svojim dovipnim predavanjem spravil nas je g. Vabič parkrat celo v smeh. Sklenili smo slednjič, da pošlje naše Bralno društvo na občino resolucijo, naj ta posreduje pri c. kr. okrajnem glavarstvu, da stopi ta za kmete ugodna postava prej ko prej v veljavo, ker bi že vsi radi zajce streljali.

V imenu bralnega društva in vseh poslušalcev se podpisana zahvaljujera vsem trem gospodom govornikom za lepe nauke, koje si hočemo tudi zapomniti ter obrniti v lastno korist. Prošiva tudi ob enem: Pridite še večkrat nam kaj lepega povedat! Bog vas živi!

Tudi vam vrim Ponkovičanom gre hvala, da ste se v tako obilnem številu zbrali. Pokazali smo s tem najlepše, kako hrepensko po izobrazbi in napredku. Le hodimo po tej poti naprej ter oklenimo se trdnosti našega društva in dosegli bodemo še marsikaj.

Fr. Wastl, predsednik.

Janez Zupanc, podpredsednik Slovenskih kandidatov v Mariboru. V nedeljo, dne 14. t. m. se je postavil v Mariboru slovenski kandidat, pasar Karl Tratnik. In kdo ga je postavil?

Da nas ne bude javnost, ki se je pred kratkim čitala po časopisih, da mariborski Slovenci z ozirom na občno korist ne postavijo svojega kandidata, sodila napačno ter mogoče ne bodo mogla razmeti tega preravta v misljenju, hočemo nekoliko natančneje govoriti o tem shodu.

V začetku minlega tedna so se začela razpisovati vabila, v katerih mariborski Slovenci pozivljajo, da se udeležijo v nedeljo shoda ter postavijo

svojega kandidata, da na ta način pokažejo sveto, da še v Mariboru žive Slovenci, ki si upajo tudi javno nastopiti. Razume se, da so vabila dobili le izvoljeni. Podpisano ni bilo nobeno ime, ampak splošno samo „sklicatelji“. Vsakdo se je vprašal, kdo pa so ti sklicatelji, ki se boje z imeni v javnost. Vendar se je takoj sanilo, da to izvirajo od klerikalne stranke, bolje rečeno od „Kmečke zveze“. Gospodje sklicatelji so pokazali s tem najjasneje, koliko veljave imajo v Mariboru, dobro vedo, da bi lahko na prstih ene roke prešteli tiste zavosne Slovence, ki bi so odzvali njihovim povabilom, če bi prišli z imeni na dan. Pa saj ima črna stranka navado ribariti v temi! Še le na shodu se je pokazalo, kdo so ti sklicatelji. General „Kmečke zveze“ dr. Korosec in njegov adjutant dr. Verstovšek.

Shoda se je udeležilo kakih 120 oseb, med temi ena tretjina soc. demokratov. Shodu je predsedoval dr. Pipič, zapisnikar pa je bil Leskovar. Glavno besedo je imel adjutant dr. Verstovšek, — gospod general sami so bili zadržani — ki je udaril po mariborski inteligenci, ki je po njegovem mnenju osramotila vse slovenstvo s tem, da hoče pomagati soc. demokratom. Predlagal je kandidatom pasarja Tratnika in pozivjal v svojem govoru mariborske Slovence, da ga volijo ter s tem pokažejo svojo narodnost. Za ta predlog se je vzdignilo približno 70 rok. Na to predlaga z. Weixl, naj kandidat razvije svoj program. Predsednik da novo početeno kandidatu besedo, ta pa zaradi kakor devica, ki privrkat čita v romanu o ljubezni, in jame nekaj jecljati. Ne vem, če je spregovoril 30 besed, dasiravno se ma je od vseh strani pomagalo z izrazi. Zastoj mu je tedaj dr. Verstovšek sestavil govor, kandidat je tako trepetal, da ga še čitati ni mogel. Občinstvo ni vedelo, bi se li smejala ali pa se jezilo, da se ga ima tako za norca. Boljšega kandidata si pač želeli ne moremo; škoda je samo, da ni spanja, da bi videl kdaj od znotraj državno zbornico. Če ta se bi izvojeval na Danaja nam Slovencem v Mariboru boljše bodočnosti, potem nebeden. Pomilijemo Tratnika, da se da izrabljati klerikalcom, ki so ga postavili za tarčo nemških listov.

Sveđa, ko bo slovenski kandidat dobil na dan volitve par glasov, zagnali bodo klerikalci hrup, češ, mi smo narodni, mi smo si upali nastopiti s svojim kandidatom, med tem, ko ste vi liberalci potegnali s soc. demokrati. Pripravljeni in zverjeni smo, da nas bodo „Slovenec“ in „Slov. Gosp.“ vlačila po svojih predalih kot brezdomince, kakor se je to že prigodilo odličnim narodnjakom. Pa nič ne de! Vam se ne gre toliko za narodnost, kakor pa za to, da s svojim kandidatom razeptite glasove ter pomagate Wastianu do zmage. Ljubbe bi vam bilo vedeti v državnem zboru hudiča, kakor pa soc. demokrata, kajti poslednji hočejo po mnenju adjutanta dr. Verstovškeka izriniti ljudstvo versko prepričanje.

Če bo prodri Wastian, kar se sedaj s pomočjo klerikalcev na posredni način prav lahko zgodi, potem je to zasuga dr. Koroseca in dr. Verstovškeka. Ta dva pa bodeta kljub temu držala glavo po svoji, misli, mi smo mi, imeli smo svojega kandidata.

Ljutomer. Volilni shod „Nar. stranke“ v Ljutomeru je v zid slabemu vremenu dobro uspel. Udeležilo se ga je nad sto pristabež. Predsednikom je bil izvoljen župan Lehar iz Volčje vasi, podpredsednikom pa veleposostnik Joško Rajh na Yuti.

Urednik Spindler je poročal o vo-

lilnem gibanju ter primerjal kandidate „Narodne stranke“ z onimi „Kmečke zveze“. Tu sami neodvisni kmetovalci, katere so si volilci sami za kandidate postavili. Tam pa motje, katere naj narod voli na komando „Kmečke zv.“. Govornik je pozval volilce, naj si tudi oni izberejo iz svojih vrst moča, ki ne bo kakor Rožkar pod poveljstvom dr. Koroseca.

Posestnik Škrobar iz Mote predlaga kandidatom veleposostnika Josipa Murso iz Krapja; ta predlog so zborovalci navdušeno pozdravili. Vrline in sposobnosti tega moča, ki kot izborni kmetovalec že dolgo vrsto let deluje v prosep kmetijstva in šolstva, so omenjali dr. Chloupek, Schneider, Paconja, Čvetko in drugi.

Gosp. Josip Murso se je branil prevzeti to težavno nalogo, ki se ma mu boče poveriti, a na izrecno in splošno željo volilcev, ki niso hoteli odnehati, se je vdal, zahvalivši se za izkazano mu zaspanje. Stvarno je to za razmotrival o strokovni sposobnosti kmeta, o potrebi zimske oz. popolne kmetijske šole, o regulaciji Ščavnice in drugih važnih gospodarskih vprašanjih. Obojalo je nazadnjaško stališče „Kmečke zv.“, ki zahteva petletno šolsko dobo. (Klic: Da bi mi kmetje zabili ostali!) „Km. zveza“ si je pridjala prav prikladno ime, ker so njenim kmetom v resnici roke zvezane.

Zastopnik stranke g. Spindler z veseljem pozivlja kandidaturu gosp. Murso kot pojav samostojne kmečke misli. Neodvisni kandidat se mora tudi v tem okraju postaviti, da se številni močje, ki so dosedanje komande do grla siti, ne obsojijo v politično smrt, ampak se jim da priliko, voliti po svojem prepričanju. Govorili so še Joško Rajh, dr. Gromann, Martin Karba, Viktor Kukovec in Kovčič. Kandidat soc. dem. Viktor Kukovec in njegov zvesti trabant sta hotela upovrjati, umolknila sta kmeta, ker ni bilo na shodu prav nič njih pristavež.

Ob splošnem navdušenju se je zaključil tri ure trajajoči shod, kjer se je postavil sedmi in zadnji kandidat prave kmečke stranke.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Volilni shodi za mestno skupino.** Ivan Rebek, kandidat Slovencev v mestni skupini Celje-Ormož, priredi tekoni prihodnjih dni sledeče shode. Dne 27. aprila ob 7. uri zvečer pri g. Nekrepu v Stadenčih pri Mariboru. Dne 28. aprila ob 9. uri dop. v Št. Lovrencu nad Mariborom. Dne 29. aprila ob 8. uri zvečer v Ljutomeru. Dne 30. aprila ob 8. uri zvečer v Ormožu. Dne 1. maja ob 8. uri zvečer v Slov. Bitrici. Dne 2. maja ob 8. uri zvečer v Rogatcu. Dne 3. maja ob 8. uri zvečer na Slatinji. Dne 4. maja ob 8. uri zjutraj v Vuzenici. Isti dan ob 2. uri popoldne v Zgor. Vitinzi. Isti dan ob 8. uri zvečer v Slov. Gradcu. Dne 9. maja ob 10. uri popoldne v Brežicah in ob 3. uri popoldne v Sernici. — Opozarjamo Slovence, da so ti shodi končno določeni in da se ne da nič več spreminjati; naj se blagovolji urediti povsod močna agitacija!

— **Sejnal po Spod. Štajerja** naslednje dni: 26. aprila v Kozjem. 27. aprila v Brežicah (svinjski sejnj). 29. aprila v Pišecah, pri Sv. Antona v Slov. gor., v Ponkvi, pri Sv. Jakobu (laški okraj). 30. aprila v Ormožu (svinjski sejnj). 1. maja v Muti, Kaplji pri Arnovcu, Sv. Filipa v kozj. okr., Inenem, Ljubnem, Ptaju, Velenju in Lutah. 3. maja v Loku pri Zid. mostu, Sv. Križu bl. Ljutomeru, Selnici n. Ma-

riborom, Spodnji Poljskavi in Črni gori pri Ptaju. 4. maja pri Sv. Florjansu bl. Slovenjgradca, Št. Jurju ob Jasni žel., v Gornjem gradu, Sv. Trojici v Slov. gor. in Vidnu na Savi.

— **P. n. gg. pevci in dame** pevke se še enkrat ujedno vabijo k zadnjim odbrim vajam, ki se vrše v torek 23. in v petek 26. t. m. zaradi 28. t. m. vričete se S. Gregorčičeve slavnosti.

— **Zbor „Celjskega pevskega društva“** se pridno pripravlja za nastop pri Gregorčičevi slavnosti. Posebna hvala gre g. dr. S. Vrabu, pod čegar vodstvom se vsrjo dvakrat do trikrat na teden pevke vaje. Njegovo ime nam je porok, da se bodo točke smetno dovršeno izvajale.

— **Veljaba tiskovna pomoča** je ostala v zadnjem političnem pregledu. Pečci plačujejo v Pragi 2 me 20 w. mostnine.

— **Ispred sodišča.** 22. t. m. je stala pred porotnim sodiščem v Celju dekla Jožefa Voznik iz Zreč zaradi detomora. Bila je oproščena. Obtožbenko je zagovarjal gosp. dr. Gvidon Serbec v Celju.

— **Shoda kandidata Rebeka v Šoštanj** se je udeležilo nad 60 volilcev. Predsedoval je g. dr. Mayer. Svoj program je ob splošnem odobravanju razvil g. Rebek. Govorili so še gg. dr. Mayer, Volk itd. Kandidatura g. Rebeka se je soglasno sprejela.

— **„Narodna čitalnica v Vojniku“** si je izvolila za tekoče leto sledeči odbor: predsednik dr. Branko Žižek, podpredsednik: Anton Gmeiner, tajnik: Ivan Ahlik, blagajničarka: Cilka Gmeiner, knjižničarka: Marija Krajnc, odbornika: Rudolf Stropnik, Jože Zgajner, preglednika: Jakob Prevolnik, Ivan Prekoršek.

— **Volilni shod g. Robleka v Novi cerkvi pri Vojniku** v nedeljo, dne 21. t. m. je sijajno in veličastno uspel. — Nad 300 zaveznih moč je v velikim navdušenjem sledilo izvajanjem g. kandidata in soglasno sprejelo njegovo kandidaturu. — Tako veličastnega shoda se na kraj ni videl. Gosp. kanonik Gregorec je storil vse, da bi shod zabrajal, zavedajo ljudstvo pa se ni zhalo njegovih vstih besedi, s katerimi je s pritnice robnal nad tiste, ki bi bili poslali te postopake in haje-kake, ki bodo zborovali. — Shoda je predsedoval g. župan Lipič in Vitanjevan, podpredsednika shoda sta bila gg. Jelen in Brečnik, zapisnikar g. Gmeiner iz Vojnika. Govorili so: gg. dr. Stiker, posestnik Jelen iz Nove cerkve, tekoni Ločičnik iz Trnovelj, visokoholec Prekoršek, Piki iz Žalca, Jesenek iz Dramlj in drugi. — Navdušenje za Roblekovu kandidaturu je velikanško, kljub vsem grožnjam in lažem ljudskih nasprotnikov.

— **Prejeli smo nastopno:** V smislu § 19. tisk. zak. zahteva podpisani, da sprejmete sledeči popravek z ozirom na Vaše poročilo „Kandidat kmečke zveze Pisek in narodnost“ v številki 45. Vašega lista z dne 19. aprila 1907.

1. Ni res, da bi se bil izdal ali vpisal na vinorejski šoli v Mariboru za neuca.

2. Nikoli nisem izjavil, da so mi nemci ljubli kot slovenski tovaršji, res pa je, da nam je bilo od g. ravateljstva strogo prepovedano medsebojno slovenski govoriti.

Hotinja v vas, dne 22. aprila 1907.

Franc Pisek ml., katerem so ostro zaračta poročilo „Slov. Gosp.“ o Jezovnikovem shodu v Mozirju. Omenjeni list trdi, da je bilo na Jezovnikovem shodu samo okolo 100 udeležencev ter da je Jezovnik obljubil, da se bo šola v državnem zboru

potegoval za to, da se odpro državne seje srbski živini. Tena naproti konstatuje nad dopisnik, da se je shoda odložila nad 200 ljudi, in da se je Jezovnik odločno izrekel za to, da se državne meje zapro vvoz srbske živine.

Dost. uređ. Kar se tiče dobička, ki ga imajo naši kmetje od tega, da je državna meja srbski živini zaprta — je „Domovina“ povedala javno svoje mnenje in ostane pri tem, da je to ogromni večini našega prebivalstva in celo velikim kmetom na škodo, da donosa samo češkim, nemškim, poljskim in židovskim veleposelnikom, ki goje in prodajajo živino na debelo, v resnici velike koristi.

Politični položaj je danes tak, da je Avstrija prisiljena temeljito premeniti svojo politiko na Balkanu, če noč popolnoma in za večne čase izgubiti v svoji vpliv na balkanske države kakor tudi vseh balkanskih trgov za svojeindustrijalne izdelke. Koncem maja t. l. se bodo pogajanja s Srbijo započela. Gotovo je, da se bodo sklenila s Srbijo sopen ravno tako ugodna in morda še ugodnejša trgovska pogodba, kakor prej; tega, ne bodo mogli zaprečiti niti češki, niti nemški in poljski plemenitiški veleposelniki — tem manj pa slovenski državni poslanci, naj bodo te klerikalci ali neklerikalci. Najim kandidatom svetujemo naj to točko kar izpuste iz svojega programa, če že ne marajo uvideti, da je ta zahteva sama na sebi veleposelniška, torej v slovenem smislu protikmetška, naj store to vsaj iz politične previdnosti, ker morajo biti prepričani, da s tem svojim voličem brez vse potrebe nikar obljublja, češar ne bodo mogli nikdar spolniti.

Obljuba dela dolg, ne delajte torej lahkomišljeno delov, katerih ne bodele mogli nikdar plačati — to bi se stegnolo brdiko naščevati nad vami.

Velik volilni shod na Polzeli brez Povaleja. Znani veliki kandidat dr. Josip Povalej je nameraval preteklo nedeljo govoriti svojim vernim na Polzeli, A. ker je že dovolj dotrvel, ga je zgrivalo. Zborovalcev iz vse okolice se je nabralo nad 200, ki so pa samas čakali kmetškega odrešenika g. dr. Povaleja. Ta mnošica pa ni bila povajerska, ampak odlično roblekova. Iz svoje srede so si zbrani izvolili predsedstvo, ki je otvorilo volilni shod za kmetškega kandidata Franca Robleka. Vstajali so govorniki ter navdušeno priporočali neodvisnega kandidata in po nalačen polni dverani in bodnika je odmevalo gromovito: živijo Roblek. Po končanih govorih se je dala kandidatura Robleka na glasovanje — vsi so dvignili roke — proti je glasoval nek kočar, organizator tena — ker njega samega ni bilo — in nekaj terjalkaj. Shod se je dobro obnesel, dr. Povalej je tudi pri nas pogorel. Ako se finančnega komisarja še sedaj ne svita, če se pri tako jasni luči ne vidi, da Savinjska dolina niso tla tanj, potem na v resnici ni mogoče pomagati. Le pridite g. doktor med nas in videli boste sami, kaj smo Polzelani. Po vsej okolici domi kot en glas: živeli kandidati Roblek, pred s „Povalanim doktorom“.

Iz mareberškega okraja. (Dva Jezovnikova shoda.) Volilna shoda, ki sta se vršila dne 21. t. m. v Vahredu in Ribnici na katerih se je predstavil svojim voličem neodvisni kandidat g. Vinke Jezovnik, sta uspela nad vse sijajno. V Vahredu se je zbralo do 100 ljudi. Shod otvoril gosp. Fran Sperm, lesotrzec v Vahredu, predstavi g. kandidata ter pozdravi vse zborovalce. V predsedstvo so voliti g.

Anton Osrainik, posestnik in g. Ferdinand Osrainik, posestnik in kovač, za zapiskarja g. Fr. Mravljak. Besedo povzame kandidat ter izjavi, da se je zelo težko odločil prevzeti kandidatura, a ker ga ljudstvo na vsak način šeli, boče se skloniti. V državnem zboru se boče potegovati v prvi vrsti za kmeta. Travniki naj se zboljajo. Žilindra naj bi se dobivala od države vsaj za polovično ceno. Cena živine se ne sme znižati pod nobenim pogojem, radi tega naj ostane meja zaprta. Desetek naj se odpravi, luksus in kapital pa obdajata. Delavstva naj se preskrbi primerno življenje na stara leta. Država naj stavi šole in nastavlja učitelje. — Poslušalci so navdušenjem odobrvali izvajanje kandidata, njegova kandidatura je se soglasno sprejeta. Naslednji govornik g. Mravljak je poljudno in stvarno razložil, zakaj ne moremo in ne smemo glasovati za prof. Robiča, ki se nam vsiljuje, ostro je prijel tudi mariborsko komando, ki je v veliko škodo kmetškega ljudstva.

Naravnost presenetila je pa vavcega zavednost voličev ribniške okolice. Volilnega shoda v Ribnici se je udeležilo čez 200 ljudi. Shod otvoril g. Anton Podlesnik, veleposelnik v Ribnici ter v naravnost očarajočem svojem govoru predstavil kandidata. Za predsednika se izvolil gosp. Uran vrli župan in Jandževga vrha, za podpredsednika g. Pivc iz Ribnice, za zapisničarja g. Hauptman. Miren in ljubezniv nastop kandidata si je takoj pridobil srca vseh navzočih, besede g. Podlesnika, Brunčka, Mravljaka in Grubelnika pa so napravile velik vtis na poslušalce. V celem mareberškem okraju je ljudstvo navdušeno za gosp. Jezovnika, gosp. profesorja in drugih takih gospodarj, ki stoje pod komando, pa ne mara. Tako je prav.

Na Gomilskem priredilo je „Bralsno društvo“ dne 14. aprila t. l. predstavo „Na ogledih“, ki je kaj dobro uspela. Vsi dilatantje so prav povojno rešili svoje slege. Čedili smo se, kako sigurno so se vedli na ozru. Dasi je bilo vreme neugodno, zasedeni so bili vsi prostori do zadnjega kotiča. Navzočih je bilo nad 300 gledalcev. Igra je provzročila mnogo smeha in poltane zabave. Sodelovali so tudi braslovški tamburaji, ki so spretno svirali med posameznimi prizori. Iskrena hvala jim je bila. Zahvaliti se moramo tudi ukajajemu g. Japnu Fr. Čukala, ki nam je radovoljno dal na razpolago svoje prostore. „Bralsno društvo“ je donesla ta veselica pet dobiček. Omislilo si boče sodaj stalni oder ter pomoščilo za take predstave potrebne priprave. — Res potrdovalim prideteljem pa čestitamo na lepem uspehu. Želimo le, da bi v prid ljudske izbrambe vstrajali pri tem početju ter nam kmalu priredili kaj sličnega.

Št. Vid pri Grobelnem. „Divji lovec“ se na splošno željo posovni dne 28. t. m. ob 3. uri. Svirajo tamburaji. Torej na svidenje!

Umrila je na Ptujski gori pri Ptujih 21. t. m. gospa Ana Klemenčič, učitelj, soproga in posestnica trrdke J. Koletnjak.

Maribor. V ponedeljek zvečer, dne 22. t. m. so imeli tukajšnji nemško-krščanski socialisti shod, na katerem so postavili za mesto Maribor svojega kandidata in sicer v osebi nemškega odvetnika Feliksa pl. Lackenbacherja iz Schärdinga na Zgor. Avstrijskem. Udeležilo se je baje shoda kakih 000 oseb. Novi kandidat računata tukaj na 300 glasov. V slučaju ozje volitve se bodo nekateri od te stranke zdržali volitve, drugi pa bodo potegnili z „Wastianom. Če bo šlo tako naprej, bo-

demo imeli v Mariboru kmalu več kandidatov kakor pa voličev.

Mariborski nemški trgovci in slovenščina. Če je treba v Mariboru bodini od mostnega sveta, bodini od katere druge strani prizadati Slovincem kako krivico, so nemški trgovci prvi, ki ponudijo svojo pomoč nasproti Slovincem. Kjer le morejo, pokalejo svoje sovratke do nas, in Wastian ima med njimi svoje najvestejše privrženec.

Ali pa so tem gospodom Slovenci in slovenščina vedno tako zaporni? Kaj šel? Če tujec, ki ne pozna natančnejše mariborskih razmer, pride v soboto k nam v mesto ter gre ksozi gosposko ulico, se bode moral čediti, kako si upajo časopisi pisati, da ni v Mariboru slovenskega trgovstva in obrtništva, ko pa vidi pred trgovino steti ali trgovca samega ali pomočnika, ki prično vabita mimogrede kmete in kmetice v štacmo in to v — slovenščini: „Mati, pojte k men' kapit, imamo fajz tiršine, bom vam fal za jazaj“ ti bijo na ušesa, koder greš. Zđaj pa naj še kdo trdi, da nali nemški trgovci nimajo radi slovenskega kmeta. Ko se jim gre za svoj šep, takrat se delajo prijatelje slovenskega kmeta ter ga bočejo v slovenščino, naj si še bo s tako slabo, svabiti na limanice. Seveda, slovenski groji jim dilažo.

Zđaj pa si ogledjmo slovenščino teh trgovcev! Pred kratkim se je preselil trgovec z manufakturo Anton Stroh-mayer s svojo trgovino „pri svenci“ k „škofu“. Dal je tistavti dvojezične listke in je prilepil na daril in okalih prozajne trgovine. In tukaj si lahko bral nove slovenščine: „Prestavil sem si z mojim blagom gosposke ulice“. Potem pa naj le kdo reče, da imajo nemški listi prav, če pišejo, da ljudstvo ne razume te nove slovenščine. Gotovo, take slovenščine tudi ne more razumeti. Gosposde pač mislilo, če je le nekaj slovenskih besed, potem se že vjame nezumni kmet. A zmotili se bodele! Ljudstvo se jame probajati in bo kmalu začelo razločevati narodne trgovce od onih, ki jim je le za slovenski denar, drugace pa so najhujši nasprotniki. Isti časi, ko so se nekateri današnji mogotci v Mariboru prišli s krošajo na hrta v mesto, kjer se potom od slovenskih grojev obogosteli, so že mislili: Kmetje, se dajte se vjeti, ampak zahajajte kaj narodnih trgovcev.

Pobegnil je prvi kajrovodja klerikalne nemške „baneravreinskegase“ v Gradcu, Matej Sorko, kakor se sodi v Ameriko. Zapolstil je v Gradcu ženo in dvoje otrok v največji revščini. Imel je v Gradcu zaanja z mladimi dekletki, ki so se posvetile izobrazbi za gledališke in porahli mnogo denarja.

Iščeje se čedilci. V Rock Springs-u (drt. Wyoming Zvezne države v Sev. Ameriki) je umrl koncem februarja t. l. hišni posestnik in trgovec s čevlji John (Janos) Kustner. Zapolstil je veliko premoženje, toda ni napravil testamenta. Zato je prevzela njegovo premoženje sodnja v oskrbo. Kustner je bil rojen leta 1854, kakor pravijo jedni, na Štajerskem, kakor pravijo drugi, na Nižje- ali Zgoraj Avstrijskem (v bližini Linca), je bafel od izlil vojskaja leta pri burci in se udeležil zavezanja Bosne leta 1878. Dedič naj se obrnejo s svojimi terjatvami na c. in kr. avstr. generalni konzulat v Chicagu.

Streljanje o Veliki noči. Farizej, ki v „Slov. Gosp.“ od 19. t. m. (moj je dolgo potreboval, da je skoval svojo zabavljivo) odgovorjam, da je on prvi, ki je začel smesiti praktično krščanstvo. Tako je bilo, kakor nas vs. pismo uči, tudi že v prvi dobi krščanstva. Pa farizejska porogljivost, napihjenost in aroganca ni bila takrat

nič prida in tudi danes ni boljja. Kar je res, ostane res in če si „Gospodarjev“ pisco še tako prizadava, navdušeni dejstvo ne spravi s sveta, jih ne spodbiže in ne omaja. Take trdno stoji resnicai! O Vaših trditvah se tega po navadi ne more reči.

Vseli me, da je pobožni zasme-hovalac praktičnega krščanstva odkril še drugo rano na našem družabem in socialnem življenju. Prav po vsaj pravici grajate grođ razvado popivanja, kvartanja, vancev na groh, nepotrebnih zabav brez vsebine in pomena. Jas vse to prav tako odlično obojam in kličem vam, ki me bočejo silniti: Začnite reforme vsak pri samem sebi! Ne pijte, ne hodite v gostilne, ne kvartajte, ne tratite časa, denarja in zdravja po nepotrebnem. Učite se, delajte, izobrazite se ter obračajte denar, ki ga dajete danes za vino, kvarte lid, za dobre knjige in časopise (pa ne za klerikalne), za dobre gledališke predstave, za lepo petje in dobro zmčnost, in skrbite, da bodo vseh teh kulturnih dobrot doletni tudi oni siromaki, kateri dan danes nimajo prilike, silniti se lepe dobe, ne videti dobre slike, ne čiti poučnega predavanja, ki si ne morejo sami kapiti dobre poučne knjige in katerim se stoji na razpolaganje še nobena dobra javna knjižnica.

Trdo bo to delo, zahtevalo bodo velike samostojenja in premagovanja starih ukronjenjih, slabih razvad. Trdna volja pa vse premaga — in če to reformo vsak na sebi izvri, bode v najkrajši dobi vse narod reformiran, bode boljji, srečnejši v moralnem in materialnem obziru bogatejši.

Če povzeto razumnitvo izvede na sebi to reformo, bodo tudi „Gospodarjevga“ zasme-hovalca stanovski bratje po deželi in mestih prišljeni — opustiti svoje gostije in pojedine, ki niso, kakor je pač vsekam znano, prav nič ceneje, kakor so pojedine posevtnjakov, opustiti bodo morali tudi oni kvartanje, ki je dandanes med njimi precej priljubljeno, saročati se bodo morali tudi oni na boljše časopise in knjige, kakor dandanes; paziti bodo morali na to, kar govore, kar danes ne delajo, ker bodo tako reformirani povzrajtjaki vsako nerešnico takoj in kar najodločnejše zavrnili ter se bodo na nobeno drznost, porogljivost in ledobnost ostali dočini odgovora. Tako bodo tudi ti govorci prišljeni proglobiti svojo zasrbozo, iztrebiti in očistiti svoje običaje in drig-niti svojo moralo. To bode celoti naroda na veliko korist. Na delo torej vsi, ki ste dobre volje.

Vale prijazno pomsno pa, dopisnice „Gospodarjev“ braniti mene pred porogljivci in zasme-hovalci — vjdno sicer a prav odlično odklanjam. Sarbite zase gospod — jaz se bom že sam branil. Za me in za moje somišljenike pa ne bo treba ne potresa ne ograja iz neba, katerega bi si Vi kaj radi iz židovskih starih časov isposodili, da bomo tako živeli, kako očimo in govorimo. Delali bomo iz notranjega narjiba, notranje potrebe, vsak po svojih močeh — tudi brez takih gledaliških efektov.

Kočno še karakteristična malek-kost. Vi pozivate mene in moje somišljenike, naj gremo delat, češ, da nas bodo kmetje celo plačali in radi plačali za naše delo. Sa tem ste nehoti jasno priznali, da Vi in Vaši somišljeniki delate in celo molite sumo za tiste, ki plačajo in radi plačajo. Jaz pa pravica: delajte za one, ki ne morejo sami ne delati ne plačati delat! V tem greva temeljito in načelno narazna.

